EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 24.7.2019
COM(2019) 353 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-NEUVOSTOLLE JA NEUVOSTOLLE

Yhdeksästoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia

I. JOHDANTO

Tämä on yhdeksästoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia. Se on tilannekatsaus, jossa käsitellään kehitystä seuraavien kahden pääpilarin alalla: terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden ja niiden tukimekanismien torjunta sekä puolustusvalmiuden ja selviytymiskyvyn parantaminen kyseisten uhkien varalta.

Eurooppalaiset odottavat, että Euroopan unioni suojelee heitä. Turvallisuus on ollut Junckerin komission asialistan kärjessä alusta alkaen. Kansalaisten ja vapauksien suojelemista koskeva tavoite on tärkein Eurooppa-neuvoston uuden strategisen ohjelman 2019–2024[1] neljästä pääprioriteetista. Eurooppa-neuvosto ilmoitti myös, että se aikoo tehostaa terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjuntaa muun muassa parantamalla yhteistyötä ja tiedonvaihtoa ja jatkamalla yhteisten välineiden kehittämistä.

Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen tiiviin yhteistyön ansiosta EU on ottanut merkittäviä edistysaskelia yhteisessä työssä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia. Se on käynnistänyt useita ensisijaisia lainsäädäntöaloitteita ja pannut täytäntöön laajan joukon muita kuin lainsäädännöllisiä toimenpiteitä jäsenvaltioiden tukemiseksi ja kaikkien kansalaisten turvallisuuden vahvistamiseksi.[2] Unioni on ryhtynyt päättäväisiin toimiin terroristien ja muiden rikollisten toimintatilan kaventamiseksi ja vienyt terroristeilta keinot toteuttaa hyökkäyksiä kieltämällä tiettyjen ampuma-aseiden ja räjähteiden hankinnan ja käytön sekä rajoittamalla rahoituksen saantia. EU on myös lisännyt tietojen jakamista jäsenvaltioiden välillä ja poistanut tiedonpuutteita ja katvealueita samalla, kun se on torjunut radikalisoitumista, suojellut eurooppalaisia verkossa, torjunut kyberuhkia, parantanut unionin ulkorajojen turvallisuutta ja lisännyt kansainvälistä yhteistyötä turvallisuuden alalla.

Useat turvallisuusunioniin liittyvät ensisijaiset aloitteet odottavat edelleen lainsäädäntövallan käyttäjien hyväksyntää. Tämä raportti on annettu sen jälkeen, kun Euroopan parlamentti aloitti yhdeksännen vaalikautensa 2. heinäkuuta 2019. Siinä

- määritellään, millä aloilla tarvitaan lainsäädäntövallan käyttäjien toimia välittömien uhkien torjumiseksi. Toimia tarvitaan erityisen kiireellisesti **terroristisen propagandan ja radikalisoitumisen torjumiseksi verkossa**;
- määritellään ne turvallisuusunionissa vireillä olevat ensisijaiset aloitteet, jotka edellyttävät lainsäädäntövallan käyttäjiltä lisätoimia, jotta voidaan parantaa **kyberturvallisuutta**, helpottaa **sähköisen todistusaineiston** saantia ja saattaa loppuun työ sisäistä turvallisuutta, rajaturvallisuutta ja muuttoliikkeen hallintaa tukevien vahvempien ja älykkäämpien tietojärjestelmien kehittämiseksi;
- saatetaan ajan tasalle maaliskuussa 2019 käynnistetty yhteinen ja kiireellinen työ **5G-verkkojen turvallisuuden** arvioimiseksi ja parantamiseksi jäsenvaltioiden 15. heinäkuuta 2019 mennessä toimittamien kansallisten riskinarviointien pohjalta;
- käsitellään komission 24. heinäkuuta 2019 hyväksymää neljän **rahanpesunvastaisen** kertomuksen pakettia, jossa analysoidaan nykyisiä rahanpesuun liittyviä riskejä ja haavoittuvuustekijöitä ja arvioidaan, miten EU:n sääntelykehystä sovelletaan

[1] https://www.consilium.europa.eu/media/39915/a-new-strategic-agenda-2019-2024-fi.pdf

[2] Yhteenveto, ks. tietokooste ”Security Union: A Europe that protects” (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/euco-sibiu-security-union_1.pdf) ja kahdeksastoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia (COM(2019) 145 final, 20.3.2019).

yksityisellä ja julkisella sektorilla;

- esitetään tilannekatsaus[3] maaliskuun 2019 jälkeen saavutetusta edistymisestä turvallisuusunionin lainsäädäntötoimien täytäntöönpanossa, johon liittyen tietojärjestelmien yhteentoimivuus on yksi jäsenvaltioiden nopean ja täydellisen täytäntöönpanon pääpainopisteistä;
- tarkastellaan käynnissä olevaa työtä disinformaation torjumiseksi ja vaalien suojelemiseksi kyberuhkilta, toimia turvallisuusuhkiin liittyvän toimintavalmiuden ja suojautumisen tehostamiseksi sekä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa turvallisuuskysymyksissä.

II. LAINSÄÄDÄNTÖPRIORITEETTIEN TOTEUTTAMINEN

1. Radikalisoitumisen ehkäiseminen verkossa ja yhteisöissä

Radikalisoitumisen ehkäiseminen on keskeinen osa EU:n toimia terrorismin torjumiseksi sekä verkossa että eri yhteisöissä.

Kauhistuttava hyökkäys Christchurchissä, Uudessa-Seelannissa, 15. maaliskuuta 2019 oli kammottava muistutus siitä, miten internet voidaan valjastaa terroristisiin tarkoituksiin, olipa niiden taustalla sitten jihadismi, äärioikeistolaisuus tai mikä tahansa muu ääriajattelu. Christchurchin hyökkäyksestä lähetetyn suoratoistovideon leviämisen nopeus ja laajuus internetin eri alustoilla toi esiin sen, että on elintärkeää, että internetin alustoilla on käytössä asianmukaiset toimenpiteet tällaisen sisällön nopean leviämisen estämiseksi.

Vastauksena tähän joidenkin jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden valtion- ja hallitusten päämiehet, puheenjohtaja Juncker ja verkkoalustat kannattivat 15. toukokuuta 2019 **Christchurchin toimintakehotusta**[4], jossa määritellään yhteisiä toimia, joiden tavoitteena on torjua terroristista ja väkivaltaista äärisisältöä verkossa. Myös G7-[5] ja G20-maat[6] ovat antaneet tähän liittyen lisäsitoumuksia.

Komissio on jo käsitellyt terroristisen verkkosisällön aiheuttamaa selkeää ja olemassa olevaa uhkaa **lainsäädäntöaloitteella**, jonka puheenjohtaja Juncker esitteli unionin tilasta vuonna 2018 pitämässään puheessa. Aloitteessa ehdotetaan selkeää ja yhdenmukaistettua lainsäädäntökehystä sen estämiseksi, että säilytyspalvelun tarjoajia käytetään hyväksi terroristisen sisällön levittämisessä verkossa.[7] Ehdotettujen toimenpiteiden mukaan internetin alustojen velvollisuutena olisi poistaa terroristinen sisältö tunnin kuluessa siitä, kun ne ovat vastaanottaneet poistomääräyksen toimivaltaisilta viranomaisilta missä tahansa jäsenvaltiossa. Lisäksi jos alustaa käytetään hyväksi terroristisen sisällön levittämiseen, sen velvollisuutena olisi selviä sääntöjä ja suojatakeita noudattaen ryhtyä ennakoiviin toimenpiteisiin tällaisen

---

3 Ks. kahdeksastoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia (COM(2019) 145 final, 20.3.2019).

4 https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2019/05/15/the-christchurch-call-to-action-to-eliminate-terrorist-and-violent-extremist-content-online.en. Ranskan presidentti Emmanuel Macron ja Uuden-Seelannin pääministeri Jacinda Ardern kutsuivat johtajat ja verkkoalustat Pariisiin 15. toukokuuta 2019 aloitteen käynnistämistä varten.

5 https://www.elysee.fr/en/g7/2019/04/06/g7-interior-ministers-meeting-what-are-the-outcomes

6 Johtajat vahvistivat Osakassa 28. ja 29. kesäkuuta 2019 pidetyssä G20-kokouksessa olevansa sitoutuneita toimimaan ihmisten suojelemiseksi internetissä leviävältä terroristiselta ja väkivaltaiselta ääriajattelulta, joka edistää terrorismin leviämistä (https://g20.org/pdf/documents/en/FINAL_G20_Statement_on_Preventing_Terrorist_and_VECT.pdf).

7 COM(2018) 640 final (12.9.2018).

sisällön havaitsemiseksi ja sen uudelleen julkaisemisen estämiseksi. Jäsenvaltion viranomaisten olisi taattava asiaan osoitettavat lainvalvontavalmiudet ja resurssit, jotta terroristinen sisältö voidaan tosiasiallisesti havaita ja antaa poistomääräyksiä.

Tämä mahdollistaa nopean ja tehokkaan unionin laajuisen järjestelmän, ja sen myötä käyttöön saataisiin tehokkaat suojatakeet, muuan muassa tehokkaat valitusmekanismit ja oikeussuojakeinot. Ehdotetuilla toimenpiteillä voidaan varmistaa digitaalisten sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, lisätä turvallisuutta ja luottamusta verkossa sekä vahvistaa sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevia takeita.

Oikeus- ja sisäministerit hyväksyivät neuvostossa yleisen lähestymistavan ehdotukseen joulukuussa 2018. Euroopan parlamentti vahvisti kantansa ensimmäisessä käsittelyssä huhtikuussa 2019. **Komissio kehottaa molempia lainsäädäntövallan käyttäjiä käynnistämään mahdollisimman pian toimielinten väliset neuvottelut tästä ensisijaisesta aloitteesta terroristisen sisällön poistamiseksi verkosta**, jotta päästäisiin nopeasti yhteisymmärrykseen EU:n sääntelykehyksestä, joka sisältää selvät säännöt ja suojatakeet.

Komissio jatkaa yhteistyötä verkkoalustojen kanssa **EU:n internetfoorumin**[8] puitteissa. Kuten puheenjohtaja Juncker ilmoitti 15. toukokuuta 2019 Christchurchin toimintakehotuksen lanseeranneessa Pariisin kokouksessa, komissio on käynnistänyt yhdessä Europolin kanssa työn **EU:n kriisiprotokollan** kehittämiseksi, jotta hallitukset ja internetalustat voivat reagoida nopeasti ja koordinoidusti terroristisen verkkosisällön levittämiseen esimerkiksi heti terrori-iskun jälkeen. Tämä työ on osa kansainvälisen tason ponnisteluja Christchurchin toimintakehotuksen panemiseksi täytäntöön. Jäsenvaltioiden ja alan toimijoiden kanssa käytyjen lisäkeskustelujen ja syyskuuksi 2019 suunnitellun hätätilanteen simulointia koskevan teoreettisen harjoituksen lisäksi komissio kutsuu koolle EU:n internetfoorumin ministerikokouksen 7. lokakuuta 2019 EU:n kriisiprotokollan hyväksymistä varten.

Komissio jatkaa myös toimiaan **jäsenvaltioiden ja paikallisten toimijoiden tukemiseksi radikalisoitumisen ehkäisemisessä ja torjunnassa** ruohonjuuritasolla eri puolilla Eurooppaa. Tämä edellyttää pitkäkestoisia ja määrätietoisia toimia, joihin osallistuvat kaikki asiaankuuluvat toimijat paikallisella, kansallisella ja EU:n tasolla. **Radikalisoitumisen ehkäisemistä ja torjumista koskevien unionin toimien johtoryhmä**, joka perustettiin elokuussa 2018 neuvomaan komissiota siinä, miten EU:n tällä alalla harjoittamaa politiikkaa voitaisiin vahvistaa, piti 17. kesäkuuta 2019 toisen kokouksensa, jossa se jatkoi vankiloissa tapahtuvan radikalisoitumisen ja ääri-ideologioiden torjunnan kaltaisilla painopistealoilla toteutettujen toimien tarkastelemista. Ruohonjuuritason työntekijät voivat usein parhaiten tunnistaa radikalisoitumisen varhaisia varoitusmerkkejä ja määritellä keinot niihin puuttumiseksi, minkä vuoksi EU:n rahoittama **radikalisoitumisen torjunnan EU-verkosto**[9] tukee kenttätyöntekijöitä jatkossakin yhdistämällä toisiinsa noin 5 000 toimijaa, jotka edustavat kansalaisyhteiskuntaa, kouluja ja poliisia, sekä kansallisia koordinaattoreita ja

---

[8] Vuonna 2015 käynnistetty **EU:n internetfoorumi** kokoaa yhteen EU:n sisäministerit, internet-alan ja muut sidosryhmät tekemään yhteistyötä vapaaehtoisessa kumppanuudessa, jonka avulla pyritään torjumaan terroristiryhmien internetin väärinkäyttöä ja suojelemaan kansalaisia.

[9] Komissio perusti **radikalisoitumisen torjunnan EU-verkoston** vuonna 2011 kokoamaan yhteen ruohonjuuritason työntekijöitä. Komissio vahvisti verkostoa vuonna 2015 perustamalla radikalisoitumisen torjunnan EU-verkoston osaamiskeskuksen kehittämään kohdennetumpia ohjeita, tukea ja neuvontapalveluja jäsenvaltioiden sidosryhmille ja lisäämään eri toimijoiden asiantuntemusta ja osaamista. Lisätietoja radikalisoitumisen torjunnan EU-verkoston toiminnasta, ks. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en

päätöksentekijöitä.

Kenttätyöntekijöiden viimeaikainen yhteistyö verkostossa on auttanut ymmärtämään perusteellisemmin äärioikeistolaisuuden aiheuttamia haasteita. Radikalisoitumisen torjunnan EU-verkosto julkaisee tänä vuonna tietokoosteita, jotka auttavat päätöksentekijöitä ja työntekijöitä tunnistamaan äärioikeistolaisuuden ja islamistisen ääriajattelun tärkeimmät muodot ja ilmentymät, kuten keskeiset narratiivit, kielenkäytön, muodot, symbolit, luokittelut ja strategiat. Komissio tukee lisäksi kaupunkijohtoisia radikalisoitumisen torjuntaa koskevia aloitteita, koska paikalliset toimijat ja **kaupungit** ovat eturintamassa radikalisoitumisen ehkäisemisessä ja torjumisessa. Helmikuun 26. päivänä 2019 järjestetyn ”EU:n kaupungit radikalisoitumista vastaan” -konferenssin jälkeen järjestettiin 8. heinäkuuta 2019 Strasbourgin pormestarin isännöimä noin 20 kaupungin muodostaman pilottiryhmän ensimmäinen kokous parhaiden käytäntöjen vaihdon ja kaupunkien tällä saralla toteuttamien toimien tehostamiseksi.

Samaan aikaan tehdään työtä kumppanimaiden tukemiseksi terrorismiin mahdollisesti johtavan radikalisoitumisen torjumiseksi, myös vankiloissa.

Jotta terroristisen verkkosisällön aiheuttamaa uhkaa voidaan torjua, komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa

- käynnistämään neuvottelut lainsäädäntöehdotuksesta **terroristisen verkkosisällön** leviämisen torjumiseksi, jotta voidaan päästä nopeasti yhteisymmärrykseen EU:n sääntelykehyksestä, joka sisältää selvät säännöt ja suojatakeet.

2. Kyberturvallisuuden parantaminen

Kyberturvallisuus on yhä keskeinen turvallisuushaaste. EU on edistynyt merkittävästi[10] järjestelmiin ja tietoihin kohdistettujen ”klassisten” kyberuhkien torjunnassa ja syyskuussa 2017 annetussa yhteisessä tiedonannossa ”Resilienssi, pelote ja puolustus: vahvan kyberturvallisuuden rakentaminen EU:lle” [11] määriteltyjen toimien täytäntöönpanossa. Siihen kuuluu EU:n kyberturvallisuusasetus[12], jossa annetaan Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle pysyvä toimeksianto, vahvistetaan sen roolia ja perustetaan EU:n kehys kyberturvallisuuteen liittyvälle sertifioinnille. Komissio on myös käsitellyt alakohtaisia vaatimuksia esimerkiksi energia-alan kyberturvallisuudesta 3. huhtikuuta 2019 antamassaan suosituksessa[13]. Mitä erilaisimpia kohteita ja uhreja valikoivien pahantekijöiden toiminnan jatkuva lisääntyminen tarkoittaa, että ponnistelut kyberrikollisuuden torjumiseksi ja kyberturvallisuuden parantamiseksi säilyvät EU:n toiminnan prioriteettina.

Euroopan parlamentin ja neuvoston on vielä päästävä yhteisymmärrykseen komission ensisijaisesta aloitteesta **Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja**

[10] Lisätietoja, ks. esite ”Building strong cybersecurity in the European Union: resilience, deterrence, defence”: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/building-strong-cybersecurity-european-union-resilience-deterence-defence

[11] JOIN(2017) 450 final (13.9.2017).

[12] EU:n kyberturvallisuusasetuksessa (asetus (EU) 2019/881, annettu 17.4.2019) säädetään ensimmäistä kertaa EU:n laajuisista säännöistä tuotteiden, prosessien ja palvelujen kyberturvallisuuden sertifiointia varten. Lisäksi kyberturvallisuusasetuksessa annetaan EU:n kyberturvallisuusvirastolle uusi pysyvä toimeksianto ja lisäresursseja, jotta se voi saavuttaa tavoitteensa. Lisätietoa ehdotuspyynnöstä, ks. https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu10-million-eu-funding-available-projects-stepping-eus-cybersecurity-capabilities-and-cross

[13] C(2019) 2400 final (3.4.2019) ja SWD(2019) 1240 final (3.4.2019).

tutkimusosaamiskeskuksesta ja kansallisten koordinointikeskusten verkostosta[14]. Ehdotuksen tavoitteena on tukea kyberturvallisuuteen liittyviä unionin teknologisia ja teollisia valmiuksia ja lisätä unionin kyberturvallisuusteollisuuden kilpailukykyä. Molemmat lainsäädäntövallan käyttäjät vahvistivat neuvotteluvaltuutensa maaliskuussa 2019. Koska toimielinten välisten neuvottelujen saattaminen päätökseen ennen Euroopan parlamentin edellisen vaalikauden päättymistä ei ollut mahdollista, parlamentti hyväksyi kantansa ensimmäisessä käsittelyssä. Tällä välin jäsenvaltioiden väliset keskustelut jatkuvat neuvostossa. Niissä keskitytään erityisesti yhtäältä Euroopan kyberturvallisuuden osaamiskeskuksen ja verkoston perustamisesta annetun asetusehdotuksen ja toisaalta Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelman väliseen vuorovaikutukseen. **Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä jatkamaan toimielinten välisiä neuvotteluja tästä ensisijaisesta aloitteesta kyberturvallisuuden parantamiseksi ja saattamaan ne nopeasti päätökseen.**

Komissio jatkaa sillä välin kyberturvallisuuteen liittyvän **tutkimuksen ja innovoinnin tukemista** tarjoamalla nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä saataville 135 miljoonaa euroa esimerkiksi elintärkeän infrastruktuurin kyberturvallisuuden, älykkään turvallisuuden ja yksityisyyden hallinnan kaltaisilla aloilla toteuttavia hankkeita sekä erityisesti kansalaisille ja pk-yrityksille suunniteltuja työkaluja varten.[15] Komissio julkaisi heinäkuussa 2019 Verkkojen Eurooppa -välineen puitteissa uuden ehdotuspyynnön, jossa se tarjosi saataville 10 miljoonaa euroa EU:n rahoitusta tietoverkkoturvallisuutta koskevassa direktiivissä[16] määritellyille keskeisille toimijoille, kuten tietoturvaloukkauksiin reagoiville ja niitä tutkiville yksiköille (CSIRT-toimijoille), keskeisten palvelujen tarjoajille (esim. pankeille, sairaaloille, yleishyödyllisten palvelujen tarjoajille, rautatieyhtiöille, lentoyhtiöille ja verkkotunnusten tarjoajille) ja eri viranomaisille. Euroopan kyberturvallisuussertifioinnin myöntävät viranomaiset voivat ensimmäistä kertaa hakea rahoitusta välineestä, jotta ne voivat panna täytäntöön EU:n kyberturvallisuusasetuksen.

Neuvosto hyväksyi 17. toukokuuta 2019 **pakotejärjestelmän**, jonka puitteissa EU voi määrätä kohdennettuja rajoittavia toimenpiteitä sellaisten kyberhyökkäysten torjumiseksi ja niihin vastaamiseksi, jotka muodostavat uhan EU:lle ja sen jäsenvaltioille. Uusi pakotejärjestelmä on osa **EU:n kyberdiplomatian välineistöä**[17] eli EU:n yhteistä diplomaattista vastausta haitallisiin kybertoimiin[18]. Sen avulla EU voi hyödyntää täysipainoisesti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimenpiteet haitallisten kybertoimien torjumiseksi ja niihin vastaamiseksi.

Järjestelmiin ja tietoihin kohdistuvien kyberuhkien lisäksi EU ryhtyy toimiin **hybridiuhkien** aiheuttamien monimutkaisten ja monitahoisten haasteiden ratkaisemiseksi.[19] Eurooppa-

---

14 COM(2018) 630 final (12.9.2018).

15 https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/cross-cutting-activities-focus-areas

16 Direktiivi (EU) 2016/1148 (6.7.2016).

17 http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9916-2017-INIT/fi/pdf

18 Tähän kuuluvat kyberhyökkäykset ja niiden yritykset, joilla voi olla merkittävä vaikutus ja joissa on kyse esim. tietojärjestelmiin pääsystä ja tietojen kaappauksesta 5G-verkkojen kaltaisen digitaalisen infrastruktuurin avulla (ks. myös kohta III digitaalisten infrastruktuurien turvallisuuden parantamisesta).

19 Ks. raportti vuoden 2016 hybridiuhkien torjumista koskevan kehyksen täytäntöönpanosta ja vuoden 2018 yhteinen tiedonanto resilienssin lisäämisestä ja valmiuksien vahvistamisesta hybridiuhkien torjumiseksi (SWD(2019) 200 final, 28.5.2019). Ks. myös syyskuussa 2016 annettu lainsäädäntöehdotus asetukseksi kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä, teknistä apua ja kauttakulkua koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta (uudelleenlaadittu) (COM(2016) 616 final, 28.9.2016).

neuvosto korosti 21. kesäkuuta 2019 antamissaan päätelmissä[20], että *”EU:n on käsiteltävä hybridi- ja kyberuhkia koordinoidusti ja vahvistettava yhteistyötään asiaankuuluvien kansainvälisten toimijoiden kanssa”.* Komissio suhtautuu myönteisesti siihen, että hybridiuhkien torjunta on myös yksi Suomen neuvoston puheenjohtajakauden painopisteistä ja että Helsingissä 18. ja 19. heinäkuuta 2019 järjestetyssä oikeus- ja sisäministerien epävirallisessa kokouksessa käytiin skenaarioihin pohjautuva poliittinen keskustelu hybridiuhkista. Vastaavia skenaarioihin pohjautuvia keskusteluja hybridiuhkista käytiin EU:n puolustuspolitiikan johtajien välillä 7. ja 8. heinäkuuta 2019 ja EU:n poliittisten johtajien välillä 9. ja 10. heinäkuuta 2019. Keskustelujen tuloksista raportoitiin ulko- ja puolustusministereille yhteisessä epävirallisessa kokouksessa 29. ja 30. elokuuta 2019.

Kyberturvallisuuden parantamiseksi komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa
• pääsemään nopeasti yhteisymmärrykseen lainsäädäntöehdotuksesta, joka koskee **Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja tutkimusosaamiskeskusta ja kansallisten koordinointikeskusten verkostoa**.

3. Lainvalvontaviranomaisten sähköiseen todistusaineistoon pääsyn parantaminen

EU on toteuttanut lisätoimia, joilla heikennetään terroristien ja rikollisten toimintamahdollisuuksia vaikeuttamalla heidän osaltaan räjähdysaineiden lähtöaineiden saantia[21], toiminnan rahoittamista[22] ja paljastumatta matkustamista[23].

Neuvottelut komission huhtikuussa 2018 esittelemistä ehdotuksista lainvalvontaviranomaisten **sähköiseen todistusaineistoon pääsyn** parantamiseksi olisi saatettava päätökseen mahdollisimman pian, sillä yli puolessa kaikista rikostutkinnoista esitetään nykyisin rajatylittävä pyyntö sähköisen todistusaineiston saamiseksi.[24] Neuvosto hyväksyi neuvottelukantansa, joka koskee ehdotusta asetukseksi sähköisen todistusaineiston rajatylittävän saatavuuden parantamisesta rikostutkinnoissa[25] ja ehdotusta direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä[26]. Koska sähköisen todistusaineiston tehokas saaminen on ratkaisevan tärkeää rajatylittävää rikollisuutta, kuten terrorismia ja kyberrikollisuutta, koskevissa tutkinta- ja syytetoimissa, komissio kehottaa Euroopan parlamenttia viemään tätä ehdotusta eteenpäin, jotta lainsäädäntövallan käyttäjät voivat tehdä hyväksyä sen nopeasti.

Komissio tekee samaan aikaan töitä **sähköisen todistusaineiston kansainvälisessä**

[20] https://www.consilium.europa.eu/media/39922/20-21-euco-final-conclusions-en.pdf

[21] Asetus (EU) 2019/1148 (20.6.2019) räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä.

[22] Direktiivi (EU) 2019/1153 (11.7.2019) säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten.

[23] Asetus (EU) 2019/1157 (20.6.2019) unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä.

[24] Sähköistä todistusaineistoa tarvitaan noin 85 prosentissa rikostutkinnasta, ja kahdessa kolmasosassa näistä tutkimuksista on tarpeen pyytää todistusaineistoa toisen lainkäyttöalueen verkkopalveluntarjoajilta. Ks. lainsäädäntöehdotuksen liitteenä oleva vaikutustenarviointi (SWD(2018) 118 final (17.4.2018)).

[25] COM(2018) 225 final (17.4.2018). Neuvosto hyväksyi ehdotettua asetusta koskevan neuvottelukantansa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 7. joulukuuta 2018.

[26] COM(2018) 226 final (17.4.2018). Neuvosto hyväksyi ehdotettua direktiiviä koskevan neuvottelukantansa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 8. maaliskuuta 2019.

vaihdossa tarvittavien suojatakeiden parantamiseksi ja varmistamiseksi parhaillaan käynnissä olevissa, Euroopan neuvostossa tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan Budapestin yleissopimuksen toista lisäpöytäkirjaa koskevissa neuvotteluissa ja Yhdysvaltojen kanssa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 6. ja 7. kesäkuuta 2019 annettujen neuvotteluvaltuuksien mukaisesti.[27] Komissio osallistui Euroopan neuvostossa tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan Budapestin yleissopimuksen toista lisäpöytäkirjaa koskevien neuvottelujen viimeisimmälle kierrokselle 9.–11. heinäkuuta 2019. Komissio ja Yhdysvaltojen viranomaiset valmistelevat tällä hetkellä teknisellä tasolla neuvottelujen virallista käynnistämistä EU:n ja Yhdysvaltojen välisestä sopimuksesta sähköisen todistusaineiston rajatylittävästä saatavuudesta rikostutkinnassa.

Lainvalvontaviranomaisten sähköiseen todistusaineistoon pääsyn parantamiseksi komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa
• hyväksymään **sähköisestä todistusaineistosta** annettuja lainsäädäntöehdotuksia koskevat neuvotteluvaltuutensa neuvoston kanssa käytävien kolmikantakeskustelujen käynnistämiseksi nopeasti *(yhteisen julistuksen mukainen prioriteetti).*

4. Vahvemmat ja älykkäämmät tietojärjestelmät sisäisen turvallisuuden, rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi

Tiedonpuutteet ja katvealueet poistavien ja siten rinnakkaisten henkilöllisyyksien havaitsemisessa ja henkilöllisyyspetosten torjunnassa auttavien **tietojärjestelmien yhteentoimivuutta**[28] koskevien sääntöjen hyväksymisen jälkeen komissio esitteli nopeasti joukon aloitteita, joilla tuetaan jäsenvaltioita täytäntöönpanoprosessissa, myös tarvittaessa antamalla rahoitusta sekä järjestämällä työpajoja, joilla edistetään asiantuntemuksen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa. EU:n virastojen, kaikkien jäsenvaltioiden ja Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden välinen tiivis yhteistyö on ensisijaisen tärkeää sisäiseen turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen ja muuttoliikkeen hallintaan liittyvien EU:n tietojärjestelmien täyttä yhteentoimivuutta koskevan kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä.

Tämä tavoite edellyttää myös uusien tietojärjestelmien – EU:n rajanylitystietojärjestelmä[29] ja EU:n matkustustieto- ja lupajärjestelmä[30] – perustamisesta äskettäin hyväksytyn lainsäädännön nopeaa ja täyttä täytäntöönpanoa, Schengenin tietojärjestelmän vahvistamista[31] ja eurooppalaisen rikosrekisterijärjestelmän laajentamista[32] koskemaan kolmansien maiden kansalaisia. Uusi rakenne vahvempia ja älykkäämpiä tietojärjestelmiä varten sisäisen turvallisuuden, rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi on hyödyllinen kentällä vain, jos sen kaikki osa-alueet pannaan kaikilta osin täytäntöön unionin tasolla ja kussakin jäsenvaltiossa sovitun aikataulun mukaisesti.

Samaan aikaan tarvitaan lainsäädäntövallan käyttäjien lisätoimia sellaisten toimien loppuun saattamiseksi, jotka koskevat vahvempia ja älykkäämpiä tietojärjestelmiä sisäisen

---

27 https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2019/06/06/council-gives-mandate-to-commission-to-negotiate-international-agreements-on-e-evidence-in-criminal-matters/

28 Asetus (EU) 2019/817 (20.5.2019) ja asetus (EU) 2019/818 (20.5.2019).

29 Asetus (EU) 2017/2226 (30.11.2017).

30 Asetus (EU) 2018/1240 (12.9.2018) ja asetus (EU) 2018/1241 (12.9.2018).

31 Asetus (EU) 2018/1860 (28.11.2018), asetus (EU) 2018/1861 (28.11.2018) ja asetus (EU) 2018/1862 (28.11.2018).

32 Asetus (EU) 2019/816 (17.4.2019).

turvallisuuden, rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi. Komissio esitteli 7. tammikuuta 2019 osana **EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän** teknistä toteutusta kaksi ehdotusta[33] asiaankuuluvaan asetukseen tehtävistä teknisistä muutoksista, jotka ovat välttämättömiä järjestelmän ottamiseksi käyttöön kokonaisuudessaan. Komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä nopeuttamaan näitä teknisiä muutoksia koskevaa työtään, jotta päästään mahdollisimman pian yhteisymmärrykseen ja mahdollistetaan siten EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän käyttövalmiuteen saattaminen ripeästi ja ajallaan vuoden 2021 alussa.

Komissio esitti toukokuussa 2018 ehdotuksen **nykyisen viisumitietojärjestelmän vahvistamiseksi**[34] säätämällä viisuminhakijoille tehtävistä perusteellisemmista taustan tarkastuksista ja poistamalla tietoaukkoja jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa parantamalla. Neuvosto hyväksyi neuvotteluvaltuutensa 19. joulukuuta 2018, ja Euroopan parlamentin täysistunnossa äänestettiin 13. maaliskuuta 2019 ehdotusta koskevasta mietinnöstä, mikä päätti ensimmäisen käsittelyn. Komissio vaatii, että lainsäädäntövallan käyttäjien väliset neuvottelut käynnistetään nopeasti äskettäin muodostetun Euroopan parlamentin toimikaudella.

Komissio ehdotti toukokuussa 2016 **Eurodac-järjestelmän**[35] soveltamisalan laajentamista käsittämään turvapaikanhakijoiden tunnistamisen lisäksi laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten ja EU:hun laittomasti saapuvien henkilöiden tunnistamisen. Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2018 antamien päätelmien[36] ja Euroopan muuttoliikeagendan täytäntöönpanosta 6. maaliskuuta 2019 annetun komission tiedonannon[37] mukaisesti komissio kehottaa lainsäädäntövallan käyttäjiä hyväksymään ehdotuksen. Se on hyväksyttävä, jotta Eurodacista tulee osa EU:n yhteentoimivien tietojärjestelmien tulevaa rakennetta, jolloin siihen voidaan sisällyttää keskeiset tiedot laittomasti oleskelevista kolmansien maiden kansalaisista ja EU:hun laittomasti saapuneista henkilöistä.

Jotta EU:n tietojärjestelmiä voidaan vahvistaa sisäisen turvallisuuden, rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi, komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa

- hyväksymään lainsäädäntöehdotuksen **Eurodac-järjestelmästä** *(yhteisen julistuksen mukainen prioriteetti)*
- jatkamaan työtä yhteisymmärryksen saavuttamiseksi nopeasti **EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän** perustamista varten ehdotetuista teknisistä muutoksista.

III. DIGITAALISTEN INFRASTRUKTUURIEN TURVALLISUUDEN PARANTAMINEN

Digitaalinen häiriönsietokyky on hallitusten, yritysten ja demokraattisten instituutioiden olennainen toimintaedellytys ja välttämätön henkilötietojen turvallisuuden takaamisen kannalta. Tulevien vuosien aikana käyttöön otettavat **viidennen sukupolven verkot (5G)** muodostavat yhteiskuntiemme ja talouksiemme digitaalisen perustan yhdistämällä toisiinsa

33 COM(2019) 3 final ja COM(2019) 4 final (7.1.2019).
34 COM(2018) 302 final (16.5.2018).
35 COM(2016) 272 final (4.5.2016).
36 https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/12/14/european-council-conclusions-13-14-december-2018/
37 COM(2019) 126 final (6.3.2019).

miljardit kansalaiset, esineet ja järjestelmät, myös kriittisillä aloilla, kuten energiahuollossa, liikenteessä, pankkitoiminnassa ja terveydenhuollossa, sekä teollisuuden valvontajärjestelmät, jotka sisältävät arkaluonteista tietoa ja tukevat turvallisuusjärjestelmiä.

Koska maailmanlaajuiset tuotto-odotukset yltävät 225 miljardiin euroon vuonna 2025, 5G on Euroopalle keskeinen edellytys kilpailla globaaleilla markkinoilla, ja **5G-verkkojen turvallisuus on avaintekijä unionin strategisen riippumattomuuden kannalta**. Kyberturvallisuuden korkean tason varmistaminen edellyttää yhteisiä toimenpiteitä sekä kansallisella että EU:n tasolla, koska 5G-verkkojen haavoittuvuus yhdessä jäsenvaltiossa vaikuttaisi koko unioniin.

Valtion- ja hallitusten päämiesten maaliskuussa 2019 Eurooppa-neuvoston kokouksessa[38] ilmaiseman tuen perusteella komissio esitteli 26. maaliskuuta 2019 **5G-verkkojen kyberturvallisuutta koskevan suosituksen**[39], jossa määriteltiin toimet 5G-verkkojen kyberturvallisuusriskien arvioimiseksi ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tehostamiseksi. Suositukset perustuvat EU:n koordinoituihin riskinarviointi- ja riskinhallintatoimenpiteisiin, tehokkaaseen yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon sekä EU:n yhteiseen tilannetietoisuuteen kriittisistä viestintäverkoista.

Suosituksen perusteella käynnistetyn prosessin **ensimmäisessä vaiheessa** kaikki jäsenvaltiot suorittivat **kansallisen riskinarviointinsa** 15. heinäkuuta 2019 mennessä ja toimittivat havaintonsa komissiolle ja EU:n kyberturvallisuusvirastolle tai ilmoittivat tekevänsä niin pian. Kansallisissa riskinarvioinneissa noudatettiin jäsenvaltioiden ja komission sopimia ohjeita ja yhteistä havaintojen raportointimallia yhdenmukaisuuden edistämiseksi ja kansallisia tuloksia koskevien tietojenvaihdon helpottamiseksi EU:n tasolla. Kaikissa jäsenvaltioissa arvioituihin parametreihin kuuluivat

- tärkeimmät 5G-verkkoihin vaikuttavat uhat ja uhkan aiheuttavat toimijat
- 5G-verkon komponenttien ja toimintojen sekä muiden valmiuksien herkkyys
- erilaiset haavoittuvuustekijät (tekniset ja muut), esimerkiksi 5G-toimitusketjusta mahdollisesti aiheutuvat.

Lisäksi kansallisiin riskinarviointeihin liittyvään työhön osallistui useita jäsenvaltioiden vastuullisia toimijoita, kuten kansallisista vastuualueista riippuen kyberturvallisuus-, televiestintä-, turvallisuus- ja tiedustelupalveluviranomaisia, mikä vahvisti niiden välistä yhteistyötä ja koordinointia. Samanaikaisesti ja jäsenvaltioiden 5G-verkkojen käyttöönottoa koskevien kansallisten aikataulujen mukaisesti useat jäsenvaltiot ovat jo ryhtyneet toimenpiteisiin turvallisuusvaatimustensa tiukentamiseksi alalla, kun taas toiset jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet harkitsevansa uusia toimenpiteitä lähitulevaisuudessa.

Jäsenvaltioiden kyberturvallisuusviranomaiset laativat kansallisten riskinarviointien tulosten perusteella verkko- ja tietoturvan yhteistyöryhmässä[40] **yhteisen arvioinnin riskeistä EU:n tasolla** 1. lokakuuta 2019 mennessä. Tämä arviointi muodostaa suosituksen perusteella

[38] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2019-INIT/fi/pdf

[39] C(2019) 2335 final (26.3.2019).

[40] Verkko- ja tietoturvan yhteistyöryhmä perustettiin verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuudesta annetun direktiivin (EU) 2016/1148 (6.7.2016) nojalla. Verkko- ja tietoturvan yhteistyöryhmään perustettiin suosituksen mukaisesti oma toimintalinjansa usean jäsenvaltion johdolla. Ryhmä on tavannut jo kolmesti – huhti-, touko- ja heinäkuussa 2019 – jakaakseen tietoja kansallisista lähestymistavoista ja keskustellakseen siitä, miten EU:n koordinoidun riskinarvioinnin valmistelemista voidaan helpottaa.

käynnistetyn prosessin toisen vaiheen. Sen perusteella yhteistyöryhmä valmistelee kolmantena vaiheena 31. joulukuuta 2019 mennessä **unionin yhteisen lieventävien toimien välineistön** tunnistettujen riskien käsittelemiseksi. Komissio ja EU:n kyberturvallisuusvirasto jatkavat suosituksen täytäntöönpanon tukemista.

Verkko- ja tietoturvan yhteistyöryhmän työtä tuetaan useilla muilla foorumeilla. Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin valmistelee parhaillaan kyselytutkimusta kaikista nykyisistä turvatoimenpiteistä, jotka voivat olla merkityksellisiä 5G-verkkojen kannalta. Uusi EU:n kyberturvallisuusviraston asiantuntijaryhmä on käynnistänyt työt 5G-uhkakuvastoarvioinnin laatimiseksi. Lisäksi kyberturvallisuusasetuksen tultua voimaan 27. kesäkuuta 2019 komissio ja EU:n kyberturvallisuusvirasto ryhtyvät kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin EU:n laajuisen sertifiointikehyksen perustamiseksi. Jäsenvaltiot tapasivat myös standardointikomiteassa kesäkuussa 2019 ja keskustelivat kyberturvallisuudesta ja standardoinnista vastauksena suositukseen tarkastella kyberturvallisuutta koskevan standardoinnin tulevia haasteita, mukaan lukien 5G-verkot, ja soveltuvia politiikka-aloitteita EU:n tasolla.

Unionille 5G-verkkojen turvallisuus on strateginen kysymys. Ulkomaiset sijoitukset strategisilla aloilla, EU:ssa sijaitsevien kriittisten omaisuuserien, teknologioiden ja infrastruktuurin hankinnat ja kriittisten laitteiden toimitukset voivat aiheuttaa riskejä EU:n turvallisuudelle.

EU:n uudet ulkomaisten suorien sijoitusten seurantapuitteet[41] tulivat voimaan 10. huhtikuuta 2019. Seuraavien 18 kuukauden aikana komissio ja jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että EU:ssa voidaan soveltaa sijoitusten seurantaa koskevaa asetusta kaikilta osin 11. lokakuuta 2020 lähtien.

IV. RAHANPESUN TORJUNTA

Rikollisten ja terroristien mahdollisuus siirtää varoja pankkitililtä toiselle vain muutamassa tunnissa helpottaa terroritekojen valmistelua ja rikollisuuden kautta laittomasti saatujen varojen alkuperän häivyttämistä eri jäsenvaltioissa. Tämän haasteen ratkaisemiseksi unioni on ajan mittaan kehittänyt **rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi vakaan lainsäädäntökehyksen** rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän hyväksymien kansainvälisten standardien mukaisesti.

Ottaen huomioon tarpeen pysyä muuttuvien suuntausten ja teknisen kehityksen tasalla ja rikollisten mukautuvan taidon hyödyntää järjestelmän mahdollisia puutteita tai porsaanreikiä komissio hyväksyi 24. heinäkuuta 2019 **neljän kertomuksen paketin**[42], jossa analysoidaan

[41] Asetus (EU) 2019/452 (19.3.2019) unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puitteiden perustamisesta. Uusilla puitteilla luodaan yhteistyöjärjestelmä, jossa jäsenvaltiot ja komissio voivat vaihtaa tietoja ja tuoda esiin tiettyihin sijoituksiin liittyviä huolia. Ne antavat myös komissiolle mahdollisuuden antaa lausuntoja, jos jokin sijoitus uhkaa usean jäsenvaltion turvallisuutta tai yleistä järjestystä tai voisi vaikuttaa koko EU:n kannalta tärkeisiin hankkeisiin tai ohjelmiin. Jäsenvaltiolla, jossa sijoitus tapahtuu, on lopullinen päätäntävalta siitä, miten sijoitukseen suhtaudutaan.

[42] *Report on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities* (COM(2019) 370 final, 24.7.2019), *Report on the interconnection of national centralised automated mechanisms (central registries or central electronic data retrieval systems) of the Member States on bank accounts* (COM(2019) 372 final, 24.7.2019), *Report on the assessment of recent alleged money laundering cases involving EU credit institutions* (COM(2019) 373

nykyiset rahanpesuun liittyvät riskit ja haavoittuvuustekijät ja arvioidaan, miten EU:n sääntelykehystä on sovellettu yksityisellä ja julkisella sektorilla.

Pakettiin sisältyy **arviointi kansallisten pankkitilejä koskevien keskitettyjen rekisterien ja tietojenhakujärjestelmien mahdollisesta yhteenliittämisestä** EU:ssa. Tällaiset keskitetyt kansalliset järjestelmät mahdollistavat maksutilien, pankkitilien ja tallelokeroiden haltijoiden tai niitä hallinnoivien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden tunnistamisen – nämä tiedot ovat usein ratkaisevan tärkeitä toimivaltaisille viranomaisille rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa. Viidennessä rahanpesun vastaisessa direktiivissä[43] edellytetään, että jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tällaiset keskitetyt kansalliset järjestelmät ja tarjottava omille rahanpesun selvittelykeskuksilleen suora pääsy näihin järjestelmiin. Äskettäin hyväksytyt säännöt rahoitustietojen käytön helpottamiseksi vakavan rikollisuuden torjuntaa varten[44] tarjoavat nimetyille lainvalvontaviranomaisille ja varallisuuden takaisin hankinnasta vastaaville toimistoille suoran pääsyn pankkitilejä koskeviin oman maansa keskitettyihin rekistereihin. Tämän pohjalta ja rahanpesun vastaisessa direktiivissä edellytetyn mukaisesti kertomuksessa arvioidaan erilaisia tietoteknisiä EU-tason ratkaisuja, jotka ovat jo käytössä tai kehitteillä ja jotka voivat toimia mallina keskitettyjen kansallisten järjestelmien yhteenliittämiselle. Kun otetaan huomioon, että keskitettyjen mekanismien tuleva EU:n laajuinen yhteenliittäminen vauhdittaisi rahoitustietojen saamista ja helpottaisi toimivaltaisten viranomaisten rajatylittävää yhteistyötä, komissio aikoo jatkaa asiaankuuluvien sidosryhmien, hallitusten, rahanpesun selvittelykeskusten, lainvalvontaviranomaisten ja varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen kuulemista mahdollisen yhteenliitetyn järjestelmän potentiaalisina loppukäyttäjinä.

Komissio pohtii rahanpesun selvittelykeskusten työtä, ja on siihen liittyen laatinut **rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä** arvioivan kertomuksen, jossa tarkastellaan yhteistyötä unionissa ja kolmansien maiden kanssa.[45] Siinä nimetään joitakin puutteita, joiden esiintyminen jatkossakin on todennäköistä, kunnes rahanpesun selvittelykeskusten tehtävät ja rajatylittävää yhteistyötä koskevat velvollisuudet määritellään selvemmin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevassa EU:n lainsäädäntökehyksessä. Arviointi osoittaa myös, että tarvitaan vahvempi mekanismi rajatylittävän yhteistyön ja analysoinnin koordinoimiseksi ja tukemiseksi.

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan nykyisen työn lisäksi ja vastauksena Euroopan parlamentin kehotukseen[46] komissio jatkaa EU:ssa esiintyvän terrorismin rahoituksen jäljittämiseen tähtäävien lisätoimenpiteiden tarpeellisuuden, teknisen toteuttamiskelpoisuuden ja oikeasuhteisuuden arvioimista.[47]

---

final, 24.7.2019), *Report assessing the framework for cooperation between Financial Intelligence Units* (COM(2019) 371 final, 24.7.2019).

43 Direktiivi (EU) 2015/849 (20.5.2015).

44 Direktiivi (EU) 2019/1153 (20.6.2019).

45 Tätä arviointia edellytetään viidennen rahanpesunvastaisen direktiivin (EU) 2018/843 (30.5.2018) 65 artiklan 2 kohdassa.

46 Euroopan parlamentin terrorismia käsittelevä erityisvaliokunta kehotti joulukuussa 2018 hyväksytyssä lopullisessa mietinnössään perustamaan EU:n terrorismin rahoituksen jäljittämisjärjestelmän, jonka kohteena ovat sellaisten henkilöiden tekemät siirrot, joilla on yhteyksiä terrorismiin ja sen rahoitukseen yhtenäisellä euromaksualueella.

47 Ks. kahdeksastoista raportti edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia (COM(2019) 145 final, 20.3.2019).

V. MUIDEN TURVALLISUUTTA KOSKEVIEN ENSISIJAISTEN ALOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN

1. Lainsäädäntötoimenpiteiden täytäntöönpano turvallisuusunionissa

Yhteisymmärrykseen pääseminen turvallisuusunioniin liittyvistä toimenpiteistä ei tarkoita prosessin päättymistä. Sen jälkeen on vielä ratkaisevan tärkeää varmistaa, että jäsenvaltiot panevat toimenpiteet täytäntöön nopeasti ja kattavasti, jotta niistä saadaan kaikki niiden tarjoama hyöty. Komissio tukee tätä varten aktiivisesti jäsenvaltioita muun muassa tarjoamalla rahoitusta ja helpottamalla parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Toisaalta komissio on tarvittaessa myös valmis käyttämään kaikkia sille perussopimusten nojalla kuuluvia toimivaltuuksia EU:n lainsäädännön noudattamisen valvomiseksi, myös rikkomusmenettelyä.

Määräaika **EU:n matkustajarekisteridirektiivin**[48] täytäntöönpanolle päättyi 25. toukokuuta 2018. Tähän mennessä 25 jäsenvaltiota on ilmoittanut komissiolle saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään.[49] Direktiiviä ei ole saatettu kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöä kahdessa jäsenvaltiossa 19. heinäkuuta 2018 käynnistetyistä rikkomusmenettelyistä huolimatta.[50] Samanaikaisesti komissio tukee edelleen kaikkia jäsenvaltioita niiden pyrkiessä saamaan matkustajarekisteritietojärjestelmänsä valmiiksi, muun muassa helpottamalla tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa.

Määräaika **terrorismin torjuntaa koskevan direktiivin**[51] saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä päättyi 8. syyskuuta 2018. Tähän mennessä 22 jäsenvaltiota on ilmoittanut komissiolle saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kolme jäsenvaltiota ei ole vielä ilmoittanut tämän direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöä saattavan kansallisen lainsäädännön hyväksymisestä 22. marraskuuta 2018 käynnistetyistä rikkomusmenettelyistä huolimatta.[52]

Määräaika **aseiden hankinnan ja hallussapidon valvontaa koskevan direktiivin**[53] saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä päättyi 14. syyskuuta 2018. Tähän mennessä kahdeksan jäsenvaltiota on ilmoittanut komissiolle saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään. Jäsenvaltioista 20 ei ole vielä ilmoittanut kansallisista toimenpiteistä, joilla direktiivi saatetaan kokonaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä, 22. marraskuuta 2018 käynnistetyistä rikkomusmenettelyistä huolimatta.[54]

Määräaika **lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojaa koskevan**

---

48 Direktiivi (EU) 2016/681 (27.4.2016).

49 Tiedoissa, jotka koskevat ilmoituksia direktiivin saattamisesta kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, on otettu huomioon jäsenvaltioiden ilmoitukset. Ne eivät vaikuta komission yksiköiden tekemiin täytäntöönpanotarkastuksiin.

50 Slovenia on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Espanja ei ole ilmoittanut direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

51 Direktiivi (EU) 2017/541 (15.3.2017).

52 Puola on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kreikka ja Luxemburg eivät ole antaneet ilmoitusta direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

53 Direktiivi (EU) 2017/853 (17.5.2017).

54 Belgia, Tšekki, Viro, Liettua, Puola, Portugali, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Saksa, Irlanti, Kreikka, Espanja, Kypros, Luxemburg, Unkari, Alankomaat, Romania, Slovenia, Slovakia ja Suomi eivät ole antaneet ilmoitusta direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

direktiivin[55] saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä päättyi 6. toukokuuta 2018. Tähän mennessä 20 jäsenvaltiota on ilmoittanut komissiolle saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään.[56] Seitsemän jäsenvaltiota ei ole vielä ilmoittanut kansallisista toimenpiteistä, joilla direktiivi saatetaan kokonaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä, komission 19. heinäkuuta 2018 käynnistämistä rikkomusmenettelyistä huolimatta.[57]

Jäsenvaltioilla oli aikaa 9. toukokuuta 2018 asti saattaa **verkko- ja tietoturvadirektiivi**[58] osaksi kansallista lainsäädäntöään. Tähän mennessä 26 jäsenvaltiota on ilmoittanut komissiolle saattaneensa direktiivin kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään ja kaksi jäsenvaltiota[59] on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Lisäksi jäsenvaltioiden oli direktiivin mukaisesti määritettävä 9. marraskuuta 2018 mennessä keskeisten palvelujen tarjoajat. Komission oli määrä toimittaa 9. toukokuuta 2019 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus, jossa arvioidaan miten yhdenmukaisesti jäsenvaltiot toimivat määrittäessään alueensa keskeisten palvelujen tarjoajia. Koska useat jäsenvaltiot eivät olleet kuitenkaan toimittaneet vielä kaikkia tietoja määrittämisprosessista, komission on pitänyt lykätä kertomuksensa antamista.

Komissio arvioi parhaillaan **neljännen rahanpesunvastaisen direktiivin**[60] saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja varmistaa samalla, että jäsenvaltiot panevat säännöt täytäntöön. Komissio on käynnistänyt rikkomusmenettelyt 24:ää jäsenvaltiota vastaan, koska se arvioi, että niiltä saadut ilmoitukset eivät vastaa sitä, mitä direktiivin saattaminen kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöä edellyttää.[61]

Komissio kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan kiireellisesti tarvittavat toimenpiteet seuraavien direktiivien saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja ilmoittamaan siitä komissiolle:

- **EU:n matkustajarekisteridirektiivi**, jonka osalta yhden jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään ja yhden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään[62]
- **terrorismin torjuntaa koskeva direktiivi**, jonka osalta kahden jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään ja yhden

55 Direktiivi (EU) 2016/680 (27.4.2016).

56 Jäsenvaltioista 20 on saanut päätökseen direktiivin saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

57 Latvia, Portugali, Slovenia ja Suomi ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kreikka ja Espanja eivät ole antaneet ilmoitusta direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään. Vaikka Saksa ilmoitti saaneensa päätökseen direktiivin saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöään, komissio katsoo, ettei direktiiviä ole saatettu kokonaan osaksi maan kansallista lainsäädäntöä (tilanne 24.7.2019).

58 Direktiivi (EU) 2016/1148 (27.4.2016).

59 Belgia ja Unkari ovat saattaneet direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

60 Direktiivi (EU) 2015/849 (20.5.2015).

61 Belgia, Bulgaria, Tšekki, Tanska, Saksa, Viro, Irlanti, Espanja, Ranska, Italia, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Alankomaat, Itävalta, Puola, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta (tilanne 24.7.2019).

62 Slovenia on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Espanja ei ole ilmoittanut direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään[63]

- **aseiden hankinnan ja hallussapidon valvontaa koskeva direktiivi**, jonka osalta 12 jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään ja kahdeksan jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään[64]
- **lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojaa koskeva direktiivi**, jonka osalta kahden jäsenvaltion on vielä ilmoitettava direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään ja viiden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään[65]
- **verkko- ja tietoturvadirektiivi**, jonka osalta kahden jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään[66]
- **neljäs rahanpesunvastainen direktiivi**, jonka osalta 24 jäsenvaltion on saatettava päätökseen ilmoittaminen direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään.[67]

2. Disinformaation torjuminen ja vaalien suojeleminen muilta kyberuhkilta

Demokraattisten prosessien ja instituutioiden suojeleminen disinformaatiolta ja siihen liittyvältä manipuloinnilta on suuri haaste yhteiskunnille kaikkialla maailmassa. Tämän haasteen ratkaisemiseksi EU on laatinut eurooppalaisia arvoja ja perusoikeuksia kaikilta osin kunnioittavan **vahvan kehyksen koordinoiduille disinformaation torjuntatoimille**[68]. Kuten disinformaation torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta 14. kesäkuuta 2019 annetussa yhteisessä lausumassa[69] todetaan, useilla täydentävillä toimintalinjoilla tehty työ on auttanut kaventamaan disinformaation toimintatilaa ja suojelemaan Euroopan parlamentin vaalien loukkaamattomuutta.

Eurooppa-neuvosto suhtautui 21. kesäkuuta 2019 antamissaan päätelmissä[70] myönteisesti komission aikomukseen suorittaa perusteellinen arviointi verkkoalustojen ja muiden

63 Puola on ilmoittanut saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kreikka ja Luxemburg eivät ole antaneet ilmoitusta direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

64 Belgia, Tšekki, Viro, Liettua, Puola, Portugali, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Saksa, Irlanti, Kreikka, Espanja, Kypros, Luxemburg, Unkari, Alankomaat, Romania, Slovenia, Slovakia ja Suomi eivät ole antaneet ilmoitusta direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

65 Latvia, Portugali, Slovenia ja Suomi ovat ilmoittaneet saattaneensa direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kreikka ja Espanja eivät ole antaneet ilmoitusta direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöään. Vaikka Saksa ilmoitti saaneensa päätökseen direktiivin saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöään, komissio katsoo, ettei direktiiviä ole saatettu kokonaan osaksi maan kansallista lainsäädäntöä (tilanne 24.7.2019).

66 Belgia ja Unkari ovat saattaneet direktiivin osittain osaksi kansallista lainsäädäntöään (tilanne 24.7.2019).

67 Belgia, Bulgaria, Tšekki, Tanska, Saksa, Viro, Irlanti, Espanja, Ranska, Italia, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Alankomaat, Itävalta, Puola, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta (tilanne 24.7.2019).

68 Ks. disinformaation torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma (JOIN(2018) 36 final, 5.12.2018).

69 JOIN(2019) 12 final (14.6.2019).

70 https://www.consilium.europa.eu/media/39946/20-21-euco-final-conclusions-fi.pdf. Eurooppa-neuvoston pyyntö perustuu puheenjohtajavaltion sekä komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan panokseen disinformaatiosta sekä vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien turvaamisesta saaduista kokemuksista ja myös yhteiseen lausumaan disinformaation torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta.

disinformaatiota koskevien EU:n käytännesääntöjen[71] allekirjoittajien antamien sitoumusten täytäntöönpanosta ja kehotti komissiota ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa arvioimaan jatkuvasti *”tekoälyn ja tiedonkeruutekniikoiden kehittämisen yhteydessä muodostuvia uusia uhkia sekä pahantahtoisen ulkoisen vaikuttamisen ja verkkomanipuloinnin kasvavaa riskiä”* sekä reagoimaan niihin asianmukaisesti.

Komissio ja korkea edustaja etenevät tällä alalla tekemässään työssä Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti. Komissio ja korkea edustaja perustivat maaliskuussa 2019 **nopean hälytysjärjestelmän** EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille helpottamaan disinformaatiokampanjoihin liittyvien tietojen jakamista ja koordinoimaan vastauksia. Jäsenvaltioiden yhteyspisteiden ensimmäinen kokous Euroopan parlamentin vaalien jälkeen järjestettiin Tallinnassa 3. ja 4. kesäkuuta 2019. Korkea edustaja ja komissio arvioivat nopean hälytysjärjestelmän toiminnan uudelleen syksyllä 2019 sen tehostamiseksi. Ne myös laativat yhteiset menetelmät disinformaatiokampanjoiden analysoimiseksi ja paljastamiseksi ja solmivat vahvempia kumppanuuksia G7-maiden ja Naton kaltaisten kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Työtä jatketaan myös **Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkostossa**[72], jonka 7. kesäkuuta 2019 järjestetyssä ensimmäisessä kokouksessa tarkasteltiin Euroopan parlamentin vaaleja. Näitä pohdintoja ja asiaankuuluvilta kansallisilta viranomaisilta, poliittisilta puolueilta ja verkkoalustoilta saatavaa lisäpanosta hyödynnetään Euroopan parlamentin vaaleja käsittelevässä komission kattavassa kertomuksessa, joka on määrä antaa lokakuussa 2019. Jäsenvaltiot ovat hyödyntäneet verkostoa muissa kuin Euroopan parlamentin vaaleissa, mikä on osoitus sen laajasta hyödyllisyydestä demokratian loukkaamattomuuden turvaamisessa EU:ssa.

Komissio jatkaa myös alustojen **disinformaatiota koskevien EU:n käytännesääntöjen** puitteissa antamien sitoumusten täytäntöönpanon seurantaa ja edistämistä. Googlen, Twitterin ja Facebookin näiden käytännesääntöjen mukaisesti toimittamat raportit osoittavat, että kaikki alustat ryhtyivät toimenpiteisiin ennen Euroopan parlamentin vaaleja merkitsemällä poliittisia mainoksia ja asettamalla ne julkisesti saataville haettavien mainoskirjastojen välityksellä. Myös parantamisen varaa on, kuten audiovisuaalisia mediapalveluja käsittelevä eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmä on todennut.[73]

---

[71] Verkkoalustat Facebook, Google, Twitter ja Mozilla sekä mainostajat ja mainosteollisuus allekirjoittivat käytännesäännöt lokakuussa 2018. Käytännesäännöissä vahvistetaan itsesääntelykäytänteet disinformaation torjumiseksi. Käytännesääntöjen tarkoituksena on saavuttaa eurooppalaisesta lähestymistavasta disinformaation torjuntaan verkossa huhtikuussa 2018 annetussa komission tiedonannossa (COM/2018/236 final, 26.4.2018) vahvistetut tavoitteet määrittelemällä laaja joukko erilaisia sitoumuksia, jotka vaihtelevat poliittisen mainonnan läpinäkyvyydestä valetilien sulkemiseen ja disinformaation levittäjien demonisointiin.

[72] Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkosto kokoaa yhteen vaaliasioissa toimivaltaisten viranomaisten ja vaalien kannalta merkityksellisiin verkkotoimintoihin liittyvien sääntöjen valvonnasta ja täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten kansallisten vaalien yhteistyöverkostojen yhteyspisteet. Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkoston tehtävänä on varoittaa uhkista, vaihtaa parhaita käytänteitä kansallisten verkostojen kesken, keskustella yhteisistä ratkaisuista havaittuihin haasteisiin ja kannustaa kansallisia verkostoja toteuttamaan yhteisiä hankkeita ja toimenpiteitä.

[73] Audiovisuaalisia mediapalveluja käsittelevä eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmä kokoaa yhteen audiovisuaalisten palvelujen alalla toimivien kansallisten riippumattomien sääntelyelinten johtajat tai korkean tason edustajat neuvomaan komissiota EU:n audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin (direktiivi 2010/13/EU, 10.3.2010) täytäntöönpanossa. Ryhmä esitteli Bratislavassa 20. ja 21. kesäkuuta 2019 järjestetyssä viimeisimmässä kokouksessaan disinformaation osalta tähän mennessä tehdyn työn

Erityisesti kattavassa valvonnassa tarvittavan yksityiskohtaisen raakadatan saatavuus on yhä puutteellista. Lisäksi alustojen olisi taattava tutkijoille tarkoituksenmukainen pääsy dataan henkilötietojen suojaa koskevia sääntöjä noudattaen. Komissio suorittaa myöhemmin tänä vuonna kattavan arvioinnin kaikkien käytännesääntöjen puitteissa annettujen sitoumusten täytäntöönpanosta ensimmäisten 12 kuukauden aikana. Komissio voi harkita tältä pohjalta lisätoimia, jotka voivat olla myös sääntelytoimia, EU:n disinformaatioon liittyvien pitkän aikavälin toimien parantamiseksi.

3. Toimintavalmius ja suojelu

Valmiuksien ja selviytymiskyvyn vahvistaminen turvallisuusuhkien varalta on tärkeä osa työtä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia. Tähän sisältyy komission tarjoama tuki jäsenvaltioille ja niiden paikallisviranomaisille **julkisten tilojen suojelun**[74] vahvistamiseksi, tuki jäsenvaltioille toimintavalmiuden parantamiseksi **kemialliseen, biologiseen sekä säteily- ja ydinturvallisuuteen liittyviä riskejä vastaan**[75], kahden alaa koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpano sekä rescEU-järjestelmän puitteissa kehitettäviin asiaankuuluviin toimintavalmiuksiin liittyvien tarpeiden analysointi[76]. Kehittyvien kemiallisten uhkien osalta[77] komissio on laatinut yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja kansainvälisiä kumppaneita kuullen luettelon kemikaaleista, jotka aiheuttavat eniten huolta terrorismitarkoitukseen liittyvästä väärinkäytöstä. EU:n luettelo toimii perustana lisätoimille, joilla pyritään rajoittamaan näiden kemikaalien saatavuutta, ja yhteistyölle valmistajien kanssa havaitsemisvalmiuksien parantamiseksi.

Miehittämättömien ilma-alusten teknologia mahdollistaa monenlaisen toiminnan. Sotilaskäyttöön, kaupalliseen siviilikäyttöön ja harrastuskäyttöön tarkoitettujen miehittämättömien ilma-alusten markkinoiden viime vuosien nopean laajentumisen seurauksena **droonit** tarjoavat mahdollisuuksia mutta ovat myös yhä useammin turvallisuusuhka elintärkeälle infrastruktuurille (mukaan lukien ilmailu), julkisille tiloille ja tapahtumille, arkaluonteisille kohteille ja ihmisille. Euroopassa drooneja on käytetty ilmailun ja lainvalvontatoimien häirintään, elintärkeän infrastruktuurin tarkkailuun ja laittomien esineiden salakuljettamiseen vankiloihin ja yli rajojen.

---

tuloksia keskittymällä vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaaleihin sekä niihin liittyviin poliittiseen ja aihekohtaiseen mainontaan.

74 Ks. ”Viranomaisille ja yksityisille toiminnanharjoittajille hyviä käytäntöjä julkisten tilojen turvallisuuden vahvistamiseksi”, sellaisina kuin ne esitetään kahdeksannessatoista raportissa edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia (COM(2019) 145 final, 20.3.2019). Ne perustuvat lokakuussa 2017 hyväksyttyyn toimintasuunnitelmaan julkisten tilojen suojelun parantamiseksi (COM(2017) 612 final, 18.10.2017). EU:n julkisten tilojen suojelua koskevan foorumin toiminnanharjoittajien foorumin kolmas kokous järjestettiin 5. kesäkuuta 2019. Siihen osallistui EU:n jäsenvaltioiden edustajia ja julkisten tilojen yksityisiä toiminnanharjoittajia. Viimeksi mainittuja edusti 14 eurooppalaista yhdistystä, jotka kattoivat vieraanvaraisuusalan, elävät esitykset, musiikin ja viihteen, huvipuistot ja -laitteet, ilmailualan, rautatieliikenteen, ostoskeskukset, televiestinnän, yksityiset turvallisuuspalvelut ja turvalaitteiden valmistajat.

75 Erityisesti panemalla täytäntöön lokakuussa 2017 hyväksytty toimintasuunnitelma toimintavalmiuden parantamiseksi kemialliseen, biologiseen sekä säteily- ja ydinturvallisuuteen liittyviä riskejä vastaan (COM(2017) 610 final, 18.10.2017).

76 Ks. unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU (17.12.2013) 12 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä (EU) 2019/420 (13.3.2019).

77 Ks. tehostetut toimet kemiallisten uhkien torjumiseksi viidennessätoista raportissa edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia (COM(2018) 470 final, 13.6.2018).

Komissio tukee jäsenvaltioita droonien kansalaisille ja yhteiskunnan kriittisille toiminnoille aiheuttaman kasvavan uhan torjumiseksi, mutta ei sulje pois droonien hyödyllistä käyttöä esimerkiksi pelastustoimissa. Komissio hyväksyi äskettäin **EU:n laajuiset säännöt droonien turvallista käyttöä varten**[78] niiden vahingollisen käytön riskin lieventämiseksi. Sääntöihin sisältyy säännöksiä, joissa edellytetään käyttäjän rekisteröitymistä ja mahdollistetaan etätunnistus. Komissio tukee myös jäsenvaltioita seuraamalla droonien aiheuttamien uhkien kehittymistä, rahoittamalla alan tutkimushankkeita ja valmiuksien kehittämistoimia sekä helpottamalla jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien välistä vaihtotoimintaa. Komissio järjestää tuen tehostamiseksi ja droonien aiheuttamien riskien torjumiseksi korkean tason kansainvälisen konferenssin 17. lokakuuta 2019.

Vastauksena tarpeeseen omaksua laaja näkökulma **elintärkeän infrastruktuurin suojelua**[79] koskevassa EU:n politiikassa komissio esitteli 23. heinäkuuta 2019 arvioinnin Euroopan elintärkeää infrastruktuuria koskevasta direktiivistä[80], joka muodostaa oikeudellisen kehyksen Euroopan elintärkeän infrastruktuurin määrittämiseksi ja nimeämiseksi ja sen suojaamisen parantamistarpeen arvioimiseksi. Arvioinnissa havaittiin, että ympäristö, jossa Euroopan elintärkeät infrastruktuurit toimivat, on muuttunut merkittävästi sen jälkeen, kun direktiivi tuli voimaan. Myös lainsäädäntö on kehittynyt erityisesti direktiivin kohteina olleilla aloilla, kuten energia-alalla[81]. Lisäksi havaittiin, että direktiivin säännökset ovat muuttuneen ympäristön vuoksi vain osittain merkityksellisiä. Samanaikaisesti jäsenvaltiot tukevat edelleen EU:n elintärkeän infrastruktuurin suojelemista koskevaa politiikkaa, joka kunnioittaa toissijaisuusperiaatetta ja tuo lisäarvoa.

4. Ulkoinen ulottuvuus

Kun otetaan huomioon, että suurin osa unioniin kohdistuvista turvallisuusuhkista on luonteeltaan rajatylittäviä ja maailmanlaajuisia, yhteistyö kansainvälisten järjestöjen ja EU:n ulkopuolisten kumppanimaiden kanssa on olennainen osa pyrkimistä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia.

Monenvälisen yhteistyön etujen hyödyntäminen on keskeinen osa tätä pyrkimystä. Siihen kuuluu EU:n ja YK:n välinen yhteistyö, jota vahvistettiin äskettäin allekirjoittamalla **EU:n ja YK:n välinen terrorismin torjunta kehys** New Yorkissa 24. huhtikuuta 2019 YK:n ja EU:n toisen terrorismin torjuntaa koskeneen korkean tason poliittisen vuoropuhelun yhteydessä.[82] Kehyksellä edistetään terrorismin torjuntaa ja väkivaltaisen ääriajattelun ehkäisemistä ja torjuntaa koskevien valmiuksien kehittämistä Afrikassa, Lähi-idässä ja Aasiassa. Kehyksessä määritellään YK:n ja EU:n välisen yhteistyön alat ja painopisteet vuoteen 2020 asti.

Länsi-Balkanin maiden kanssa tehtävä turvallisuusyhteistyö on erityinen alueellinen prioriteetti, jonka mukaisesti pannaan täytäntöön useita turvallisuuteen liittyviä ensisijaisia

78 Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/947, annettu 24 päivänä toukokuuta 2019, säännöistä ja menetelmistä miehittämättömien ilma-alusten käytössä (EUVL L 152, 11.6.2019).

79 EU:n turvallisuuspolitiikasta vuonna 2017 laaditussa kattavassa arvioinnissa (SWD(2017) 278 final, 26.7.2017) viitattiin tarpeeseen omaksua laaja näkökulma EU:n elintärkeän infrastruktuurin suojelupolitiikkaan.

80 Euroopan elintärkeän infrastruktuurin määrittämisestä ja nimeämisestä sekä arvioinnista, joka koskee tarvetta parantaa sen suojaamista, 8. joulukuuta 2008 annetun neuvoston direktiivin 2008/114/EY tavoitteena on tehostaa kriittisen infrastruktuurin suojaamista Euroopan unionissa.

81 Erityisesti asetus (EU) 2017/1938 (25.10.2017) toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetus (EU) 2019/941 (5.6.2019) riskeihin varautumisesta sähköalalla.

82 https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/2019042019_un-eu_framework_on_counter-terrorism.pdf

toimia, jotka on määritelty vuonna 2018 hyväksytyssä Länsi-Balkanin strategiassa[83]. Komissio järjesti tätä tarkoitusta varten 4. huhtikuuta 2019 Länsi-Balkanilla toimivien EU:n virastojen yhteisen työryhmän ensimmäisen kokouksen, jossa seitsemän EU:n viraston edustajat jakoivat kokemuksiaan ja vahvistivat operatiivista yhteistyötä alueen kumppanien kanssa muun muassa järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, ampuma-aseiden, huumausaineiden, siirtolaisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjumiseksi. Kaikkien kuuden Länsi-Balkanin maan kanssa on käynnistetty hybridiriskitutkimukset. Toinen konkreettinen esimerkki alueen kanssa tehtävästä yhteistyöstä on EU:n ja Albanian välillä tehty Euroopan raja- ja merivartioviraston asemaa koskeva sopimus, joka tuli voimaan 1. toukokuuta 2019 ja jota seurasi nopeasti Euroopan raja- ja merivartioviraston ryhmien lähettäminen Albanian ja Kreikan rajalle. Tämä on ensimmäinen kerta, kun kolmannen maan kanssa tehdään tällainen sopimus ja viraston ryhmiä lähetetään kolmanteen maahan. Samanlaisia sopimuksia olisi tehtävä pian alueen muiden maiden kanssa.

Lisäksi Albaniaan lähetettiin heinäkuussa 2019 Europolin yhteyshenkilö tarjoamaan lisäapua maan viranomaisille niiden ponnisteluissa järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Ampuma-aseiden laittoman kaupan torjunnan tehostamiseksi komissio esitteli 27. kesäkuuta 2019 arvioinnin EU:n ja Kaakkois-Euroopan alueen välisestä **ampuma-aseiden laittoman kaupan torjuntaa** koskevasta toimintasuunnitelmasta (2015–2019)[84]. Arviointi osoittaa yhteistyön tuoman lisäarvon, mutta siinä korostetaan, että lisätoimia tarvitaan edelleen. On esimerkiksi perustettava tehokkaita kansallisia ampuma-aseiden koordinointikeskuksia ja yhdenmukaistettava tietojen keruuta ja raportointia takavarikoiduista ampuma-aseista.

EU painottaa yhtä lailla **yhteistyön kehittämistä Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maiden kanssa** turvallisuuden alalla. EU on käynnistänyt turvallisuuskysymyksiä käsittelevän vuoropuhelun Tunisian ja Algerian kanssa. EU ja Tunisia järjestivät kolmannen turvallisuutta ja terrorismin torjuntaa koskevan vuoropuhelutapaamisen 12. kesäkuuta Tunisissa, kun taas toinen EU:n ja Algerian välinen turvallisuutta ja terrorismin torjuntaa koskeva vuoropuhelutapaaminen järjestettiin 12. marraskuuta 2018 Alger'ssa. Keskustelut ovat käynnissä turvallisuuskysymyksiä käsittelevän jäsennellyn vuoropuhelun käynnistämiseksi Marokon kanssa 27. kesäkuuta pidetyn assosiaationeuvoston kokouksen jälkeen. EU ja Marokko tunnustivat kyseisessä kokouksessa turvallisuusalan yhteistyön syventämisen tärkeyden yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi. Keskustelut ovat samanaikaisesti käynnissä turvallisuuskysymyksiä käsittelevän jäsennellyn vuoropuhelun käynnistämiseksi Egyptin kanssa, mikä vahvistettiin myös viimeisimmässä EU:n ja Egyptin korkeiden virkamiesten kokouksessa, joka järjestettiin 10. heinäkuuta Kairossa.

Komissio on käynnistänyt neuvostolta saatujen valtuuksien perusteella epäviralliset keskustelut lähes kaikkien **Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan** maiden kanssa virallisten neuvottelujen aloittamiseksi kansainvälisestä sopimuksesta henkilötietojen vaihtamiseksi Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (**Europolin**) ja **Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan** maiden toimivaltaisten viranomaisten välillä vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi. Komissio edistää tähän liittyen myös työjärjestelyistä sopimista suoraan Europolin ja **Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan** maiden kumppaniviranomaisten välillä virallisen kehyksen tarjoamiseksi säännöllistä strategisen tason yhteistyötä varten.

---

83 COM(2018) 65 final (6.2.2018).

84 https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20190627_com-2019-293-commission-report_fi.pdf

EU ja **Yhdysvallat** ovat läheisiä ja strategisia kumppaneita yhteisten uhkien torjumisessa ja turvallisuuden parantamisessa. EU ja Yhdysvallat vahvistivat oikeus- ja sisäministeriensä kokouksessa 19. kesäkuuta 2019, että terrorismin torjunta kuuluu maiden tärkeimpiin painopisteisiin. EU:n ja Yhdysvaltojen matkustajarekisteritietoja koskevan sopimuksen[85] osalta molemmat osapuolet totesivat jälleen sopimuksen tärkeyden ja sitoutuivat käynnistämään yhteisen arvioinnin syyskuussa 2019 sopimuksen täytäntöönpanon arvioimiseksi sen määräysten mukaisesti. Molemmat osapuolet sitoutuivat myös tehostamaan yhteisiä toimiaan terrorismin torjumiseksi muun muassa laajentamalla taistelualueilta kerättyjen tietojen jakamista, jotta niitä voidaan käyttää tutkinnassa ja syytetoimissa.

Tämän yhteistyön tehostamiseksi komissio järjesti yhdessä EU:n terrorismin torjunnan koordinaattorin kanssa korkean tason työpajan taistelukenttätiedoista Brysselissä 10. heinäkuuta 2019. Siihen osallistui jäsenvaltioiden puolustus-, sisä- ja oikeusministeriöiden, Yhdysvaltojen, Europolin ja Eurojustin korkeita virkamiehiä sekä kansainvälisten organisaatioiden edustajia vaihtamaan näkemyksiä taistelukenttätietojen käytöstä ja pohtimaan yhdessä niiden tämänhetkisiä prosessuaalisia, oikeudellisia ja operatiivisia haasteita terroristien tunnistamisessa ja heidän saattamisessaan oikeuteen vastaamaan teoistaan. EU ja Yhdysvallat kävivät myös kemiallisten, biologisten sekä säteilyyn ja ydinvoimaan (CBRN) liittyvien valmiuksien kehittämistä koskevaa vuoropuhelua Brysselissä 14. ja 15. toukokuuta 2019 koordinoidakseen ponnisteluja joukkotuhoaseista aiheutuvien uhkien vähentämiseksi ja CBRN-turvallisuuden vahvistamiseksi maailmanlaajuisesti.

EU:n ja Yhdysvaltojen välinen terrorismin rahoituksen jäljittämisohjelmaa koskeva sopimus[86] on ollut voimassa vuodesta 2010 alkaen. Se koskee tietojen siirtämistä ja käsittelyä terroristien ja terroristiverkostojen tunnistamista, jäljittämistä ja kiinniottamista varten. Sopimus sisältää takeet, joiden avulla varmistetaan EU:n kansalaisten tietosuoja ja joissa määrätään, että suoja- ja valvontatoimia ja vastavuoroisuutta koskevia määräyksiä on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen. Komissio totesi 22. heinäkuuta 2019 julkaistussa säännöllisessä arviointikertomuksessa[87] olevansa vakuuttunut siitä, että sopimus ja myös sen olennaiset suoja- ja valvontatoimet on pantu asianmukaisesti täytäntöön. Komissio suhtautuu myönteisesti Yhdysvaltojen viranomaisten avoimuuteen tietojen jakamisessa, mikä osoittaa terrorismin rahoituksen jäljittämisohjelman arvon yhteisissä terrorismin torjuntaa koskevissa ponnisteluissa. Sopimuksen nojalla toimitetut tiedot ovat olleet ratkaisevan tärkeitä eräiden tutkimusten käynnistämiseksi Euroopassa tehdyistä terrori-iskuista, muun muassa Tukholmassa, Barcelonassa ja Turussa vuonna 2017 tehdyistä iskuista. Jäsenvaltiot ja Europol ovat lisänneet mekanismin käyttöään, ja terrorismin rahoituksen jäljittämisohjelman tiedot ovat tuottaneet seitsemän kertaa enemmän tutkintaan liittyviä johtolankoja kuin edeltävällä raportointikaudella. Seuraava sopimusta koskeva yhteinen arviointi on määrä tehdä vuonna 2021.

Terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjumista koskevaan matkustajarekisteritietojen vaihtoon liittyvän kansainvälisen yhteistyön osalta EU ja Kanada ilmaisivat Montrealissa 17. ja 18. heinäkuuta 2019 järjestetyssä seitsemännessätoista EU:n ja Kanadan välisessä huippukokouksessa tyytyväisyytensä siihen, että ne ovat saaneet päätökseen neuvottelut uudesta matkustajarekisteritietoja koskevasta sopimuksesta. Kanada huomautti oikeudellista tarkastelua koskevasta vaatimuksestaan; osapuolet sitoutuvat viimeistelemään sopimuksen

[85] EUVL L 215, 11.8.2012, s. 5.
[86] EUVL L 195, 27.7. 2010, s. 5.
[87] COM(2019) 342 final (22.7.2019).

mahdollisimman pian edellyttäen, että kyseinen tarkastelu toteutetaan. Ne myös tunnustavat sopimuksen elintärkeän roolin turvallisuuden parantamisessa ilman, että sillä vaarannettaisiin yksityisyys ja henkilötietojen suoja. Mitä tulee EU:n ja Australian välillä tehtyyn matkustajarekisteritietoja koskevaan sopimukseen[88], EU:n ryhmä matkustaa Canberraan elokuussa 2019 osana sopimuksen yhteistä uudelleentarkastelua ja yhteistä arviointia.

Komissio myös työstää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa neuvostossa EU:n kantaa tulevaan **Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön** yleiskokouksen 40. istuntoon, joka järjestetään 24. syyskuuta ja 4. lokakuuta 2019 välisenä aikana. Yleiskokouksessa määritellään poliittiset suuntaviivat ja annetaan ohjeita Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön neuvostolle matkustajarekisteritietojen käsittelyä koskevaan järjestön standardiin liittyvästä teknisestä työstä. Neuvosto hyväksyi komission valmisteleman asiakirjan, jossa hahmotellaan unionin kanta pääperiaatteisiin, joihin tulevan matkustajarekisteritietoja koskevan standardin olisi perustuttava. Asiakirja esitellään järjestön jäsenille, jotka ovat muista kuin EU:n jäsenvaltioista.

VI. PÄÄTELMÄT

Euroopan parlamentin, neuvoston, jäsenvaltioiden ja komission tiiviin yhteistyön ansiosta EU on edistynyt viime vuosina huomattavasti yhteisessä työssään kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia ja sopinut useista ensisijaisista lainsäädäntöaloitteista. Jäsenvaltiot panevat myös komission tukemina täytäntöön monenlaisia muita kuin lainsäädännöllisiä operatiivisia toimenpiteitä kaikkien kansalaisten turvallisuuden parantamiseksi. Samaan aikaan useat turvallisuusunioniin liittyvät tärkeät aloitteet odottavat lisätoimia lainsäädäntövallan käyttäjiltä välittömien uhkien torjumiseksi. Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta ne pääsevät nopeasti yhteisymmärrykseen lainsäädäntöehdotuksista terroristisen propagandan ja radikalisoitumisen torjumiseksi verkossa, kyberturvallisuuden parantamiseksi, sähköisen todistusaineiston saatavuuden helpottamiseksi sekä työn saattamiseksi päätökseen sisäisen turvallisuuden, rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen hallinnan tueksi tarvittavien vahvempien ja älykkäämpien tietojärjestelmien osalta.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita panemaan nopeasti ja kokonaan täytäntöön kaiken turvallisuusunionista annetun lainsäädännön sen kaikkien hyötyjen varmistamiseksi. Komissio kehottaa lisäksi jäsenvaltioita jatkamaan ja tehostamaan ratkaisevan tärkeää työtään, joka liittyy käytännön toimenpiteisiin digitaalisen infrastruktuurin turvallisuuden parantamiseksi, disinformaation ja muiden kyberuhkien torjumiseksi, toimintavalmiuden ja suojelun tehostamiseksi sekä unionin ulkopuolisten kumppaneiden kanssa yhteisten uhkien torjumiseksi tehtävän yhteistyön vahvistamiseksi. Yhdessä nämä toimenpiteet parantavat kaikkien kansalaisten turvallisuutta.

[88] EUVL L 186, 14.7.2012, s. 4.